

Fugitiva catalana en Svizra

«Jau hai tema da las autoritads spagnolas»

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Il «Tages-Anzeiger» dals 24 da favrer ha publitgà in'intervista da la giurista catalana Anna Gabriel i Sabaté (*1975), anteriura commembra dal parlament catalan e docenta a l'Universitat autonoma da Barcelona (pp. 43–44).** Anna Gabriel sa trategneva a Geneva cun autras persunalitads da la partida catalana «Candidatura d'unitat popular» e cun l'assistenza da ses advocat. Ella ha discurrì franzos cun ils dus schurnalists: Ina part da sia famiglia era fugida en Frantscha 1939 suenter la victoria dal dictatur «generalísimo» Franco (1892–1975). I suondan en versiun rumantscha las parts essenzialas da l'intervista.

Madrid serra ils eglis avant la realitad

Ins ha l'emprim dumandà il motiv dal cumond giudizial drizzà ad Anna Gabriel da s'annunziar a Madrid tar il derschader suprem da la Spagna. Ella ha respondì: «Ussa sai mo ch'ins eruescha cunter mia persuna (...). Jau stun a disposiziun da las autoritads svizras. Sche lezzas m'intimeschan da m'annunziar, lura fetscha quai. Jau na fugel e na vi betg ma zuppar. Jau hai tema da las autoritads spagnolas, ma betg da las svizras. [Las spagnolas] ma renfatschan che jau haja ma rebellada e surduvrà daners publics per la votaziun da l'emprim d'october. Il dretg spagnol

chastia ina rebelliun cun tut il pli trenta onns praschun, ma quai en cas da violenza, e nus avain adina refusà da duvrar inatala. Gist uschè absurda è la renfatscha che jau haja surduvrà daners publics: Jau fascheva part dal parlament, betg da la regenza (...). Tut quai che jau hai fatg era public.» Gabriel fa lur endament la dicitatura da Franco (1939–1975) e l'actuala regenza spagnola dal «Partido Popular» (pp): «Noss cumbat n'è betg ina dumonda d'identitad. Nus n'avain nagut cunter il pievel spagnol. Ma en ils davos onns han dretgiras costituziunalas abolì quaranta artitgels da lescha che devan ina tscherta independenza a la Catalogna (...). La dumonda da l'autonomia è uschè impurtanta ch'ella merita in'atgna votaziun libra. Sch'i na vegn lura nagina maiortad per l'independenza, s'enclegia che nus essan pronti d'acceptar quai (...). Igl è cler ch'i vul ina schliaziun politica. Madrid ha però pli gugent da serar ils eglis, anzi, el reagescha cun ostilitad e proceda penalmain cunter nus (...). En lez connex n'haja dà nagina ruptura cun il reschim da Franco.» Il «Tages-Anzeiger» dals 18 da favrer rapporta che l'advocat da Gabriel, «spezialist dal dretg internaziunal, haja cuntanschì il settember passà la relaschada d'ina Basca suenter 17 mais en ina praschun turitgaisa: Ins suspectava la Basca da far part da [l'organisasiun criminala] ETA.»

Tge far?

Il politolog Jaime Pastor, fundatur da la partida federalistica spagnola «Podemos», stigmatisescha la gasetta «El País» e ses «nazionalissem spagnol che ha surpiglià Pierta da Franco» («Le Courrier», Geneva, 8 da december 2017, p. 3). Ils schurnalists dal «Tages-Anzeiger» han dumandà co ch'i stettia cun la violenza en Catalogna. Gabriel: «Violenza vegn mo da la dretga extrema. L'emna passada han extremists demonstrà en in lieu da manaivel da mes vitg; lura èni ids en locals ed han dà schlops si per la gliעד. Era jau survegn da cuntin smanatschas da mort (...). Sche jau poss viver qua en libertad, lura per scriver a fin mia dissertaziun (...). Lezza ha da far cun mia lavur politica: Tge manegia ina costituziun cun discurre dal pievel? A tgi dat ella il dretg d'autodeterminaziun? Plinavant èsi cler che jau sper da pudair tur-nar libramain ed en segirezza en mes pajais (...). Qua vegn jau a m'engaschar per defender ils dretgs umans.» Ma la «NZZ» dals 23 da favrer (p. 5) scriva: «Dapi l'entschatta dal conflict en Catalogna dominescha in clima tissentà en Spagna.» Pliras persunalitads politicas èn dapi mais en arrest d'inquisiziun; quai fraina la furmazion d'ina regenza catalana nova suenter las eleccions da l'atun passà.